

Oversigt

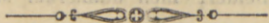
over det

Rongelige danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger

og

dets Medlemmers Arbejder

i Aaret 1842.

Ar

Conferentsraad og Professor **H. C. Ørsted**,
Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, Selskabets Secretair.

Nr. 2.

Mödet den 4de Februar.

Secretairen forelæste en af Capitain *Hoffmann* forfattet *Anviisning til ved Hjælp af en galvanisk Kobberudskilning at mangfoldiggjøre en med Pen eller Ridseffeder udført Skrift eller Tegning*. Herhos forevistes tillige en af Opfinderen til galvanographisk Brug tegnet Plade, og Begyndelsen af Kobberudskilningen derpaa.

Til Udarbejdelsen af dette Skrift har Selskabet paa en vis Maade givet Anledning. I Begyndelsen af November mældte Capt. *Hoffmann* Selskabet sin Opfindelse og indsendte Prøver af de derved frembragte Arbejder. I denne Anledning udnævnte Selskabet i sit Möde den 5te Novbr. f. A. en Comitee, bestaaende af Conferentsraad *Ørsted*, Professor *Jacobsen* og Professor *Zeise*. Disse aflagde i det derpaa følgende Möde den 19de Novbr. efterstaaende Beretning:

Vi give os herved den Ære at meddele vor af Selskabet forlangte Betænkning over Capt. v. *Hoffmanns* Galvanographie. Som bekjendt tildrog *Jacobis* Galvanoplastik sig den almindelige Opmærksom-

hed, og ledede til adskillige Forsøg paa at benytte den Lethed, hvormed galvanisk udskilte Kobber föier sig i enhver Fordybning af den udskillende Leder, til at frembringe Plader til Billedtryk. Man faldt paa at tegne paa Metalplader med Stoffer, som siden let kunde borttages, og lod nu paa galvanisk Vei en Kobberplade danne sig derover, paa hvilken der da fandtes Fordybninger, hvor Tegningens Træk havde været. Om det Stof, hvormed Tegningen var gjort, endog havde sat sig fast i disse Fordybninger, kunde man altid let finde Oplösningsmidler til at skaffe det bort. Capitain *Hoffmanns* Galvanographie henhörer til denne Classe af Arbeider, men udmærker sig fra alle tidligere beskrevne, som ere komne til vor Kundskab, derved at han har udfundet en Sammensætning ved Hjelp af hvilken man beqvemt kan tegne med Pen paa Tavlen, og hvad der er det allervigtigste, som er skikket til dermed at frembringe saa skjønne Tegninger, at vi endnu ikke have seet nogen anden paa Galvanisk Vei frembragt Billedtryk, som nogenlunde udholdt Sammenligning dermed. Det er paa denne Tankens höist tilfredsstillende Udförelse, hvorpaa man i et Tilfælde som nærværende især maa lægge Vægt. Fra Grundtanken, at benytte en passende Pennetegning til galvanoplastiske Afbildninger, gives der mange Skridt til den heldige Udförelse. Et aldeles passende Skrivmateriale vil neppe findes ved et lykkeligt Træf, men fordrer Eftertanke og mange afændrede Forsøg. Siden vil der endnu med Hensyn paa Tegningens Reenhed, Trækkenes Dybde, Pladens lette Aflöselighed o. s. v. være meget at forsöge, förend man kommer til et heldigt Udfald. Arbeidets Fortrinlighed er det rette Beviis paa at Opfinderen har havt Udholdenhed og Skarpsind til at overvinde alle de smaa Vanskeligheder, som afskrække de Fleste fra at bringe saadanne Opfindelser til Fuldkommenhed. Opfindelsen staaer nu her for os, færdig til Brug. Den vil blive nyttig, naar den ikkun kommer i hyppig Anvendelse. Opfinderen kan ikke indlade sig paa en böigerlig Anvendelse af sin Opfindelse; hans Embedsforretninger og Studier have for meget Krav paa hans Tid. Kommer Fremgangsmaaden derimod i almindelig Brug vil den gavne Mange. Skjönskriveren og Tegneren kunne anbringe deres Arbeide paa den oprindelige Plade, uden at öve sig i den besværlige Kunst at skrive eller tegne omvendt, den derover galvanisk dannede Plade faaer den fornödne omvendte Afbildning. Enhver Feil paa den oprindelige Plade kan strax rettes, omtrent

med samme Lethed som paa en Skrivertavle. Trækkene i den galvanisk dannede Tavle kan man lade blive saa dybe som man kan ønske sig dem. Enhver seer let at baade Kunst og Videnskab kan drage Nytte heraf. Man maa derfor ønske at Capt. *Hoffmann* vilde bekjendtgjøre sin Opfindelse ganske fuldstændigt og i Begyndelsen lette Sagen ved nogen mundtlig Veiledning. Men det vilde ikke være billigt, at forlange dette uden al Erstatning. Vi foreslaae derfor at Selskabet skulde indgaae med et allerunderdanigst Andragende til Hs. Majestæt Kongen om at der allernaadigst maatte tilstaae Capitain v. *Hoffmann* en Belønning, for at gjøre sin Opfindelse fuldkomment offentlig. En Pengesum engang for alle, maatte være temmelig stor, for at udgjøre en taalelig Erstatning; derimod vilde en Livrente af nogle faa hundrede Rbd. aarligt, med den Bestemmelse at den, dersom han bortdøde tidligt, endnu i visse Aar skulde tilfalde hans Familie, uden Tvivl være ham meget tilfredsstillende. At hans Meddelelse vilde skee med den største Oprigtighed og Troskab, derfor borger hans Retsindighed ligesaavel som hans Eresfølelse.

Kjöbenhavn, den 19de November 1844.

H. C. Ørsted Jacobson. Zelse.

Selskabet billigede det i Beretningen fremsatte Forslag, og paa det ifølge heraf skeete allerunderdanigste Andragende behagede det Hans Majestæt Kongen under 16de December allernaadigst at tilstaae Capitain *Hoffmann* en Belønning for een Gang af 1000 Rbd., samt en aarlig Livrente af 300 Rbd., af hvilken de to Trediedele gaae over paa hans eventuelle Enke, og efter hende til lige Deling imellem hans efterladte Börn, alt imod den Forpligtelse fra hans Side, at han lader Opfindelsen ved Videnskabernes Selskabs Omsorg strax bekjendtgjøre. Afhandlingen, som er oplyst med de fornødne Afbildninger, galvanographisk udførte, er nu trykt, og kommer i disse Dage i Boghandelen.

Lector *Steenstrup* i Sorøe tilstillede Selskabet et forsegleet Brev, som han bad forsynet med Selskabets Segl og henlagt i dets Archiv. Han mældte at det indeholder Undersøgelser og Resultater, som hans nuværende Stilling og spredte Kræfter forbyde ham at offentliggjøre, og rimeligviis paa en meget lang Tid, men som han dog haaber skulde

være af den Interesse, at han tör ønske ved Selskabets Protection at sikkre Videnskaben og sig selv den. Der besluttedes at det forsynet med Selskabets Segl, som er i Secretairens Værge, overleveredes til Bevaring i Selskabets Kasse, som staaer under en egen Commission.

Mödet den 18de Februar.

Den smukke, med mange Rækker af malede Figurer bedækte brændtleers Vase som Geheimelegationsraad *Bröndsted* foreviste og forklarede, er en nöiagtig Copie, forfærdiget af *Giustiniani* i Neapel og tilhørende Hofjægermester *Brun* til Krogerup, af en meget større antik Brændtleers Vase funden, for faa Aar siden, i en Grav ved Volci paa den etrusiske Kyst, i faa Miles Afstand fra Rom. Dette Locale er i höi Grad mærkværdigt, ved den meget store Mængde af græske *Keramia* *), som her fandtes ved Eftergravning i de sidste 15—20 Aar og som have meer end fordoblet det Stof af denne Art, som var forhaanden, til archæologisk Studium i de europæiske Museer og Privatsamlinger. — Endydermere har den overordentlige Mængde græske *Keramia* som i den sidste Tid ere fundne paa dette Kystströg, i Volci, Canino, Tarquinii o. s. v., bestyrket den, af andre Grunde rimelige Formodning, at *hellenske* Plantestæder og Handelspladser blomstrede til en Tid, vel omtrent fra Midten af det 6te til ind i det tredie Aarhundrede för vor Tidsregning, meget nordligere, end man sædvanligen antog, paa Italiens Sydkyst og ganske uden for de Kyststrækninger, som man tilforn pleiede at henregne

*) Da man, for Kortheds Skyld, bruger denne Benævnelse (efter den græske: *κεράμια*) saa bemærkes, at man ved dette Ord forstaaer ikke blot egentlige Vaser, men alle Beholdningsredskaber, Lösöre og Huusgeraad, (Utensilia) af brændt Leer, en Materie, som intet Folk, hverken ældre eller nyere, saaledes som Hellenerne, har forstaaet enten at forarbeide ved Brænding til den Grad af Fiinhed, Lethed og Udholdenhed, eller at smykke med saa varige Figurgrupper af mangfoldig Farve.